

Prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.

*Proděkan pro celoživotní a distanční vzdělávání, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1*

e-mail: Martin.Bilek@pedf.cuni.cz, tel. +420 777484236

Věc: Oponentský posudek na habilitační práci

Název práce: **Kreatívne kompetencie osobnosti učiteľa v odbornom vzdelávaní ako súčasť rozvoja kreativity žiaka**

Autorka: doc. PaedDr. Gabriela Gabrhelová, PhD.

Obor: Odborová didaktika

Oponentský posudek na habilitační práci doc. Gabriely Gabrhelové v rámci řízení k získání titulu docent pro obor Odborová didaktika vychází z předložené habilitační práce na téma „Kreatívne kompetencie osobnosti učiteľa v odbornom vzdelávaní ako súčasť rozvoja kreativity žiaka“, která vyšla jako monografie ve vydavatelství KEY Publishing Ostrava s vročením 2020 ve vědecké redakci PaedDr. Dášy Porubčanové, Ph.D. s recenzenty prof. Zelinou, prof. Bondarenko a prof. Portikem.

Doc. Gabrhelová je v odborné komunitě známa svými studii a dalšími výstupy zejména z oblasti ekonomického a manažerského vzdělávání jako podstatných složek odborného vzdělávání. Téma habilitační práce lze hodnotit stále za vysoce aktuální, a to zejména z hlediska dilematu přípravy učitelů odborných předmětů, které vede k diskusi, zda připravovat učitele více komplexně se zahrnutím širokých interdisciplinárních souvislostí nebo z druhé strany úzce a hlouběji zaměřené na tradičně vyučovaný konkrétní obor. Jak je z habilitační práce, a také z řady souvisejících publikací patrné, jedná se o završení mnohaleté výzkumné a další odborné činnosti, trvale podporované řadou výzkumných a rozvojových projektů a publikací v kombinaci manažerských a edukačních přístupů.

Posuzovanou habilitační práci/monografii lze charakterizovat jako publikaci, která přináší různé pohledy na rozvoj tvořivosti učitelů a její vliv na formovanou tvořivost žáků jak v obecném pohledu, tak se zaměřením na odborné, zejména ekonomické, vzdělávání.

Práce obsahuje úvod v českém a netradičně i v anglickém jazyce, a na něj navazují čtyři kapitoly zaměřené na teoretická východiska problematiky, a to na personální dimenzi učitelské profese, sebehodnocení učitelů a jejich tvořivosti. Následují nejprve výzkumně laděná kapitola s názvem „Sebahodnotenie tvorivosti učiteľov v ekonomických predmetoch a hodnotenie predmetu žiakmi“ a metodicky laděná kapitola „Tvorivá dramatika ako súčasť

tvorivého prístupu učiteľa k žiakom s aplikačným návrhom pre prax“. Práce je zakončena stručným shrňujúcim záverom, opäť v slovenskom i anglickom jazyce.

Seznam použitých zdrojů čítá více jak 100 položek, včetně vlastních publikací, citovaných dle příslušných norem. Na základě Protokolu o kontrole originality, zaslaném společně s dokumenty k habilitačnímu řízení, konstatuji shodu ve výši 21,29 %, která se týká vesměs teoretických východisek práce. Shoda v uvedených dokumentech je ve většině zdrojů nižší a jen v ojedinělých případech lehce přesahujících 1 % (3 zdroje). Výjimku ale představuje jeden zdroj, a to publikace habilitantky z roku 2018, vykazující shodu 13,17 %. I to je z hlediska obsahového zaměření práce možné akceptovat, neboť jde o potvrzení dlouhodobého odborného zaměření habilitantky. Problém ale vidím v neuvedení tohoto zdroje v seznamu použité literatury, k čemuž by se měla autorka při obhajobě vyjádřit.

V teoretických východiscích autorka prezentuje poznatky ze zpracovávané problematiky z relevantních zdrojů. Určité nejasnosti i nepřesnosti jsou v části věnované výukovým cílům v tradiční Bloomově a v Andersonově a Krathwolově revidované Bloomově taxonomii. Vzhledem k názvu práce také postrádám již i v této části větší zaměření na specifika odborného vzdělávání.

Ve výzkumně laděné části práce zaměřené na sebehodnocení tvořivých schopností učitelů ekonomických předmětů ve vztahu k žákovskému hodnocení výuky představuje autorka výsledky vlastních šetření. Zde mám výhrady k formulacím hypotéz, které dle mého názoru nejsou hypotézy v pravém slova smyslu, ale spíše jde o předpoklady výsledků, nakolik se jedná především o výzkumná šetření deskriptivního charakteru. Proto působí do jisté míry nejistým dojmem i část věnující se potvrzení „hypotéz“, která je tak spíše prezentací zjištěných faktů.

Ve třetí, metodicky orientované části, přináší autorka informace o konceptu tzv. tvořivé dramatiky a obsáhlý návrh aktivit k rozvoji tvořivosti žáků na základě modifikace návrhů H. Harausové.

Celkově považuji habilitační práci ve formě monografie za vhodné vymezení řešené problematiky prostřednictvím kritické analýzy teoretických východisek a zdrojů k trendům ve zkoumané oblasti a kladně hodnotím přínos dosažených výsledků pro pedagogickou praxi. Mám jen připomínku k chybějící větší provázanosti výzkumných výsledků v druhé části s třetí, metodickou, částí, tedy s návrhy příslušných aktivit.

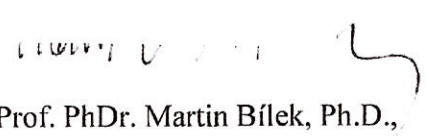
Formální stránka předkládané habilitační práce je na odpovídající úrovni, jde o publikovanou monografii v ostravském vydavatelství KEY Publishing. Práce má v jednotlivých částech obvyklou strukturu a jen malé množství formálních nedostatků. Za netradiční považuji prezentaci úvodu a závěru práce dvojjazyčně přímo v textu práce, standardní přístup je zařazení cizojazyčného resumé.

Na závěr posouzení habilitační práce bych rád položil následující otázky, které vyplývají z jejího obsahu i způsobu zpracování:

- Jaké obsahové, technologické či organizační změny považujete v současné době za podstatné pro zajištění většího prostoru k uplatňování tvořivosti učitelů a formování tvořivosti žáků v odborném vzdělávání?
- V textu habilitační práce jsou využívány pojmy „kreativita“ a „tvořivost“. Má jejich alternativní využívání nějaký skrytý záměr nebo jde o synonyma?
- Při zkoumání rozdílu mezi pozitivními a negativními hodnotami v sebehodnocení učitelů bylo použito bodové rozmezí pro identifikaci nevyhraněného postoje učitelů v hodnotě 4. Na jakém základě byla zvolena tato hodnota?

Vzhledem k přínosu činnosti doc. G. Gabrhelové pro obor habilitačního řízení, prezentovaný z podstatné části v posuzované habilitační práci, a s ohledem na to, že splňuje i ostatní požadavky, **doporučuji po úspěšném průběhu habilitačního řízení její jmenování docentkou v oboru Odborová didaktika.**

V Praze dne 9. 11. 2020

Prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.,
oponent habilitační práce